

OPERE

TOMUL VI-VII

Principe
Dimitrie Cantemir

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

OPERELE
PRINCIPELUI
DEMETRIU CANTEMIRU

PUBLICATE DE ACADEMIA ROMANA.

Tomul VI - VII

COLECȚIA OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din Români

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

COLECȚIA OPERA OMNIA

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.) **99/2010**

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

OPERELE
PRINCIPELUI
DEMETRIU CANTEMIRU

PUBLICATE DE ACADEMIA ROMANA.

TOMU VI.

ISTORIA IEROGLIFICA

(Operă originală inedită, scrisă în limba românească la 1704)

COMPENDIOLUM UNIVERSÆ LOGICES INSTITUTIONIS.

ENCONIUM IN I. B. VAN-HELMONT ET VIRTUTEM PHYSICES
UNIVERSALIS DOCTRINÆ EIUS.

Cu mai multe fac-simile și stampe lucrate de Cantemirū, unele separate și altele intervalate
în textū.

COLECȚIA OPERA OMNIA

BUCURESCÎ

TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE (LABORATORII ROMÂNII)

No. 26. — Strada Academiei. — No. 26

1883.

P R E F A Ț A

Tóte trei scrierile lui Cantemirü, cari se cuprindü în volumulü de față. se publică acuma pentru întâia óră și după chiar manuscrisele autografe ale autorului.

Manuscrisulü *Istoriei ieroglifice* a fostü semnalatü Societății Academice în anulü 1877 de d-lü Kunik(1), în urma mijlocirii Legațiunii imperiale ruse din Bucuresci. Acestü manuscrisü se află în Moscva, în biblioteca Archivelorü principale ale ministerului de externe. Manuscrisele scrierilorü din urmă, *Compendiolum universæ logices institutionis* și *Lauda* asupra lui Van-Helmont, din cari celü dintâi în limba latină alü doilea în limba latină și română, aü fostü descoperite de d-lü Gr. G. Tocilescu la anulü 1877, unulü în Moscva, aceeași bibliotecă a Archivelorü generale a ministerului de externe, iar alü doilea în biblioteca Academiei teologice din Lavra St. Sergiü lângă Moscva(2).

Copiile cari aü servitü la facerea acestei edițiunii aü fostü aduse de d-lü Gr. G. Tocilescu, care a fostü însărcinată la 1877 de Societatea Academică cu o misiune în Rusia cu scopulü principalü de a decopia manuscrisele Cantemiriane cunoscute, precum și de a căuta altele încă necunoscute(3).

(1) *Analele Societății Academice Române*, t. X, Sect. 1, p. 17. Cfr. Tocilescu ibid. t. XI, Sect. 1, p. 54—56.

(2) *Analele*, t. XI, Sect. 1, p. 57, 58.

(3) *Analele*, t. X, Sect. 1, p. 29—31, 37—41. t. XI, Sect. 1, p. 23, 43—74.

Scrierile latine s'aŭ reproduşŭ în acéstă ediţiune în modŭ aprópe diplomaticŭ ; iar *Istoria ieroglifică*, scrisă cu litere cirilice, s'a reproduşŭ în transcriere cu litere latine, conformŭ hotărîrii luată de Societatea Academică în şedinţa din 12 Septembrie 1878 (1).

Ortografia cirilică întrebuiţată în scrierea lui Cantemirŭ, precum şi modulŭ cum s'a făcutŭ acéstă transcriere, se potŭ vedé pe paginile 472 — 485, unde s'a tipăritŭ Lauda asupra lui Van-Helmont atătŭ în textulŭ originalŭ cirilicŭ câtŭ şi în transcripţiune cu litere latine.

(1) *Analele*, t. XI, S. 1. p. 105—106 «Manuscriptulu No. II (*Istoria Ieroglifica*) «se va typari cu littere latine, cu orthografi'a adoptata de Societatea Academica, «mentinendu pe catu se va pute, sunetele textului Cantemirianu.»

ISTORI'A
IEROGLYFICA

IN DOASPREDIÉCE PARTI IMPARTITA,

ASIJDERÉ

CU 760 DE SENTENTII FRUMOS IMPODOBITA.

LA INCEPATURA

CU SCAR'A A NUMERELORU DÉZVELITOARE, IARA LA SFERSIT CU A NUMERELORU
STREINE TALCUITOARE.

TALIF

4 8 40 8 300 100 10 400 = Dimitriu
20 1 50 300 5 40 8 100 = Cantemir.*).

*) Cuventulu **Talif** este scrisu arabesce in originalu; éro cifrele arabe corespundu cu urmatóarele cifre slavone, cari impreunate întocmescu numele autorului: **Димитрѣс Кантемир**.

OPERELE

PRINCIPELUI

DEMETRIU CANTEMIRU

Publicate de Academia Română.

Au apărut și se află de vîndare la librăria Socecă et Comp :

- Tomă I.** *Descriptio Moldaviae*, în limba originală latină, cu charta Moldaviei și ună fac-simile ală autorului. Edit. A. *Papin Ilariană*. — *Prețulă 4 lei*.
- Tomă II.** *Descrierea Moldaviei*, tradusă după textulă originalulă de *Dr. Ios. Hodosiu*, cu charta Moldaviei și ună fac-simile ală autorului. — *Prețulă 4 lei*.
- Tomă III.** *Istoria Imperiulă Otomană, Partea I. Crescerea lui*, cu note fôrte instructive, tradusă după edițiunile englesă, francesă și germană, de *Dr. Ios. Hodosiu*. — *Prețulă 8 lei*.
- Tomă IV.** *Istoria Imperiulă Otomană, Partea II. Scăderea lui*, însoțită de multe note fôrte instructive, tradusă de *Dr. Ios. Hodosiu*, cu planulă Constantinoplei, unde se vedă și casele lui D Cantemiră. — *Prețulă 10 lei*.
- Tomă V.** *Partea I. Evenimentele Cantacuziniloră și Brâncoveniloră.*
» *II. Divanulă lunei*. Amëndouă într'ună volumă. Publicate de *G. Sion*. — *Prețulă 3 lei*.
- Tomă VI.** *Istoria ieroglifică* (operă originală inedită, scrisă în limba românescă la 1704). — *Compendiolum universae logices institutionis*. — *Encomium in I. B. Van Helmont et virtutem Physices universalis doctrinae eius*. — *Prețulă 10 lei*.
- Tomă VII.** *Vita Constantini Cantemyrii cognomento Senis, Mold : P. P.* — *Collectanea orientalia* — *Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta*. — *Prețulă 2 lei*.